

Julije Skjavetić i njegova knjiga moteta

za pet i šest glasova (Mleci 1564.) u svom vremenu i danas

Lovro Županović, Zagreb

Prošlogodišnje prvo suvremeno izvođenje 18 moteta Julija Skjavetića, hrvatskoga skladatelja iz XVI. stoljeća, u okviru Varaždinskih baroknih večeri u izvršnoj interpretaciji Slovenskog komornog zbora (Ljubljana) i dirigenta Vladimira Kranjčevića ove je godine rezultiralo izdanjem CD kompakta i tiskanog sveska tih skladbi, predstavljenih javnosti Zadra, Šibenika i Dubrovnika uz njihovo izvođenje u tim gradovima od navedenog ansambla i dirigenta. Tom prilikom u Zadru i Šibeniku izdanja je javnosti predstavio akademik Lovro Županović, a njegov tekst predstavljanja te više o autoru i zbirci moteta donosimo u nastavku.

U ovim vrlo znakovitim trenucima za glazbenu kulturu ne samo male hrvatske zamlje nego i inozemstva – kada javnosti predstavljamo/predajemo i slušno-tiskovno-diskografski 18 moteta hrvatskog skladatelja iz XVI. stoljeća Julija Skjavetića – ne mogu ne biti patetičan. Svoju patetičnost izreći ću asociranjem na priču koja (tiskovno) kruži o trenutku u kome je blage uspomene don Frane Bulić – u vremenu kad je Hrvatska bila u KUK monarhiji – objavio da je našao i dešifrirao tekst na nadgrobnoj ploči Dobre hrvatske kraljice Jelene. U tom trenutku, priča kaže, zazvonila su zvona sa crkava tada razjedinjene Hrvatske.

Takav je za mene (kao transkriptora moteta i priređivača sveska) i ovaj trenutak. Ali živimo u drukčijem vremenu – za opisanu situaciju kao “nevremenu”. Pa neka onda zvona zvone u unutrašnjosti nas koji smo se skupili u ovoj drevnoj sakralnoj građevini da sudjelujemo u zaista povijesnom koncertu, povijesnom u oživljavanju skladbi autora, poniklog iz ovih krajeva, iz Krešimirova grada Šibenika.

A sad, nakon ovog pomalo i sentimentalnog početka, evo glavnih podataka o skladatelju i o njegovim motetima.

0. Julije Skjavetić (Schiavetti/Schiavetto) suvremenik je visoke renesanse, razdoblja prvog – znakovito sintetizirajućeg, a ujedno i putokaznog – uspona glazbene misli. Istodobno je i suvremenik prilika u razjedinjenoj Hrvatskoj, koja je proživljavala teške trenutke svog opstojanja upravo u XVI. stoljeću. Usprkos njima, on ne odlazi živjeti i djelovati izvan rodne regije, otprije pod vlašću Mletaka, nego joj ostaje vjeran.

1. O njegovu životu zna se vrlo malo. Od Dragana Plamenca – koji je sredinom četvrtog desetljeća ovog (XX.) stoljeća prvi upozorio na Skjavetića i njegove skladbe – pa nadalje, opravdano je smatrati da je ponikao iz šibenske obitelji, koja je u maticama krštenih, od-

nosno umrlih, ubilježena hrvatskim prezimenom Schiavetich/Schavetich/Scauetich i čiji se pripadnici u tom gradu mogu pratiti od 1520. do 1697. godine. To onda – iako bez spoznaje o godini i mjestu rođenja (i smrti) – dozvoljava skladateljevo inkorporiranje u hrvatsku glazbenu kulturu, što je u naše vrijeme (zaslugom Plamenca) prihvaćeno i u inozemnoj stručnoj literaturi.

Nakon marginalnih a često i nepreciznih leksikografskih zabilježbi (najranija 1611., G. Draudius), marljivošću posebno Plamenca (1933., 1944., 1971.), danas znamo da su Skjavetiću između 1562.–1564. (i 1565.?) u Veneciji objavljena:

- 1562: dva peteroglasna madrigala,
- 1563: knjiga (zbirka) četveroglasnih i peteroglasnih madrigala (Vogel: 30, Plamenac: 25, Županović: 21; danas nepotpuno sačuvana, bez dionica quintusa i basusa),
- 1564: jedna četveroglasna i jedna peteroglasna gregeska,
- 1564: prva knjiga peteroglasnih i šesteroglasnih moteta (18),
- 1565: druga knjiga moteta (danas po svemu sudeći nepovratno izgubljena).

Iz Skjavetićevih posveta madrigalâ i moteta Girolamu Savorgnanu (1532.–1591.), šibenskom biskupu od 1557. do 1573., te formulacijâ (istih) kako iz madrigalâ tako i moteta, Skjavetića se može smatrati glazbenikom u službi navedenog biskupa. Na temelju značajki objavljenih mu skladbi može se okvirno naznačiti da je (Skjavetić) rođen (u Šibeniku) između 1530.–1535. i da je krajem osmog desetljeća možda mogao već biti mrtav, po svemu sudeći izvan Šibenika, a na teritoriju Mletačke Republike.

2. Iz izloženoga o opusu Julija Skjavetića (zasad) izlazi da je skladatelj na području duhovne glazbe skladao isključivo motete. Oni su – usprkos legendi koja ih je pratila nakon II. svjetskog rata – nasreću sačuvani. U Tabuli (Tavoli) svih dionica – fotokopija koje se prilaže u nastavku – navedeni su kako slijedi:

T A B V L : A.

D omine Domine. A Carte.	2
Egredientem de templo a laeere dextro.	3
O magnum misterium.	3
Ave maria gratia plena. Secunda pars.	5
D. lexisti omnia verba.	6
Videbunt iusti et timebunt. Secunda pars.	7
Saluum me fac domine.	8
Veni in altitudinem maris. secunda pars.	9
Salus populi ego sum.	10
Quis fulcra es.	11
Hodie Chrijtus natus est.	12

